

HET BESTE UIT
TWEE WERELDEN

NUSANTARA'S WAARDIGHEID EN TROTS

DOOR PETER HUIJS, BTH-THINKPICTURES

Op hoeveel manieren Nusantara haar bewoners stimuleert om waardig te leven en trots te zijn en te blijven op de waarden die vanuit het moederland zijn meegebracht, heeft de lezer van *Moesson* al een jaar lang uit onze reportages – inktijes in het leven van mensen en diensten van onze verpleeginstelling – kunnen opmaken. En we hebben nog lang niet alle aspecten belicht. Want staatssecretaris Van Rijn heeft Nusantara onlangs uitgekozen als kennis- en expertisecentrum voor cultuurspecifieke zorg en behandeling. Nusantara loopt nu twee jaar lang mee in het verbeterprogramma *Waardigheid en Trots*. Dat verdient toch ook enige aandacht.

Het plan van aanpak van de staatssecretaris is bijzonder: het is erop gericht om zorg- en verpleeginstellingen met een specifieke doelgroep te ondersteunen om een waardiger leven van de bewoners te bevorderen. Enkele aspecten van het plan van aanpak zijn: betere voeding, adequatere persoonlijke verzorging en de stimulans om (zo lang mogelijk) zelfstandig te bewegen. Niet dat de bewoner

ZORG, BEGELEIDING EN BEHANDELING DIE ZICH TE ALLEN TIJDE DIENEN AAN TE PASSEN AAN *WAT DE CLIËNT* BELANGRIJK VINDT.

die zich thuis voelt in de verschillende locaties van Nusantara niet waardig zou kunnen leven, want geen van de basisvoorwaarden van goede zorg laat iets te wensen over: regie in eigen hand, hygiëne, (brand)veiligheid, het voorkomen van infecties, behandeling op medisch gebied, en het verstrekken van medicatie – al deze basisvoorwaarden hebben onze constante focus en voldoen aan de hoogste professionele standaarden.

Een Indische grootfamilie

Het verbeterprogramma van het ministerie behelst evenwel meer. Het heeft de fraaie benaming *Waardigheid en Trots. Liefdevolle zorg*

voor onze ouderen meegekregen, en is gestart in 2015. Door daarin geselecteerd te zijn verbindt Nusantara zich aan ambitieuze doelen van de staatssecretaris, en maakt deze laatste financiële middelen vrij om de cultuurspecifieke taak van Nusantara ten volle te kunnen door ontwikkelen. Zo werkt de organisatie, in de twee jaar dat het programma duurt, stapsgewijs toe naar de best mogelijke begeleiding, verpleging en behandeling voor de ouderen die bij ons een thuis gevonden hebben. Zorg, begeleiding en behandeling die zich te allen tijde dienen aan te passen aan *wat de cliënt* belangrijk vindt.

Daarbij is het langere-termijndoel dat bejegening, aandacht, service en medische zorg straks perfect aansluiten bij wat de cliënt wil en nodig heeft, nóg beter dan nu al het geval is. Naasten krijgen alle ruimte om onze huisgenoot te blijven helpen en te blijven zien. Deze hoeft zich niet meer te conformeren aan de regels en routines van de instelling, maar de instelling en haar professionals doen al het mogelijke om de cliënt een waardige woonplaats te bieden voor het resterende deel van

de levensperiode; zo thuis als mogelijk. Het gaat dus om de relatie tussen cliënt, zorgverlener en informele zorg, waarbij de cliënt zolang als mogelijk de regie voert. Nusantara heeft al verschillende goede voorbeelden die laten zien wat mogelijk is, en het vereist studie en focus om dat professioneel uit te bouwen. Maar voor de huisgenoten gaat het vooral om beleving. Want de mensen die hier thuis zijn, voelen zich geen bewoners maar verwanten, zij zijn deelgenoten, ja familieleden van een Indische grootfamilie. Als je thuis bent, doe je wat je leuk vindt, zolang als het gaat. Nusantara maakt dat mogelijk. Dus kun je er als huisgenoot op maandagavond weer op uit; je kunt Maleise liederen en Hollandse liederen meezingen in het zangkoor, of meedoen met de *line-dance*, onder leiding van Anne & Richard.

Ook al denk je met nog zoveel nostalgische gevoelens terug aan het warme Azië, aan het Indische deel van Nederland, het huidige Indonesië, je verliest absoluut je gevoel van heimwee als je op een van Nusantara's locaties

in de gemeenschapsruimte bent. Of je Javaan bent, Indisch of een Indische Chinees, een gewone blonde en nu grijze Hollander die jaren in Nederlands-Indië woonde of dat je banden hebt met de Molukken: je bent hier thuis. Met twee verpleeghuizen in Bussum en Ugchelen en een locatie in Almere (waar wonen en zorg gescheiden aangeboden worden) vormt Nusantara een middelgrote organisatie die graag plaats biedt aan mensen uit het hele land en zelfs daarbuiten.

Karakteristieken

Zonder meer is het speerpunt van de organisatie: het eten. Zonder de nadruk daarop zouden de drie locaties – Patria, Rumah Saya en Rumah Melati – geen bestaansrecht hebben. Want, zoals Jessica Anthonio terecht opmerkt in haar blog op Nusantara's website, toen zij probeerde wat spelletjes bij 'de ooms en tantes' te introduceren: 'Dhr. S. hoorde dat allemaal met een glimlach aan en zei toen: "Jess, ontzettend lief dat jullie zo mee willen denken, maar naar mijn ervaring zijn de bewoners hier maar geïnteresseerd in drie dingen... Eten, eten en als

'ETEN IS WEL DE MEEST
CULTUURSPECIFIEKE
KARAKTERISTIEK, DIE WE
ABSOLUUT CENTRAAL
STELLEN EN NOOIT
ZULLEN LOSLATEN'

laatste... je voelt hem aankomen, eten.'"
Daarom vind je in alle locaties van Nusantara uitgebreide keukens, waar er heel wat boemboes worden geroerd en Indische kruiden rijkelijk in de verse groenten gaan. Eten is wel de meest cultuurspecifieke karakteristiek, die we absoluut centraal stellen en nooit zullen loslaten, want daarin vinden onze bewoners hun identiteit en daaraan ontlenen zij toch een belangrijk deel van hun trots en waardigheid.

'Een ander wezenlijk onderdeel van Nusantara's cultuur is de narratieve component', zegt bestuurder Frans Broekhuizen. 'Juist onder het eten, als de aandacht bij het voedsel is, komen de herinneringen boven. Misschien dat de sambal de tong wat losser maakt, maar dan komen de verhalen los en is er enorm veel wederzijdse herkenning. Daaraan vinden onze huisgenoten vaak begrip en troost, vaak meer dan wij als begeleiders, verzorgers en behandelaars kunnen geven. En, niet onbelangrijk: er is steeds de muziek die zij kennen, als een draaggolf van een cultuur die levend blijft tot in de derde generatie.'

BEZOEK ONZE VOLLEDIG VERNIEUWDE SITE: WWW.NUSANTARA.NL**Middelen**

Even terug naar de cijfermatige praktijk. De minister stelt voor de geselecteerde instellingen extra middelen ter beschikking (in 2016 een bedrag van 110 miljoen euro). Gelden die naar rato verdeeld worden over de zorg- en verpleeghuizen. Wanneer een ouder iemand niet meer de eigen dag kan invullen, zoekt de zorgaanbieder hoe hij daarin kan ondersteunen. Behoud van regie voor de cliënt en aansluiting bij het normale leven is daarbij het uitgangspunt. Om te weten wat voor iemand een zinvolle oude dag is, verdiepen zorgverleners zich in wat cliënten gewend waren en wat voor hen van waarde is. Ze kunnen het de cliënt zelf vragen of het met hun familie bespreken en wat besproken is, wordt vastgelegd in het persoonlijk, cultuurspecifieke zorgleefplan van de cliënt.

Expliciet wijst de minister daarbij op deskundigheidsbevordering: het vergroten van kennis over ziektebeelden, kennis over en vaardigheden voor een nog betere communicatie met cliënten en familieleden.

Nusantara heeft een speerpunt gemaakt van haar ambitie een kennis- en expertisecentrum te worden en te zijn op het gebied van trauma-verwerking en cultuurspecifieke zorg. Wij hebben daarover eerder bericht. Mensen met een migratie-achtergrond, vluchtelingen, en mensen met trauma's opgedaan in oorlogssituaties kunnen bij onze zorg- en verpleeginstelling begrip en kennis verwachten, die de organisatie de komende tien jaar systematisch zal gaan uitbouwen. Daarom heeft het managementteam van de instelling een groot vertrouwen in de toekomst. Als straks ook de derde generatie Indo's hun weg hebben gevonden, kan Nusantara opnieuw van toegevoegde waarde zijn in een samenleving die onder grote druk aan het veranderen is. Als een volwaardig kennisinstituut en expertisecentrum kan de organisatie toekomstige cultuurspecifieke zorgvragers van grote dienst zijn. Als dat niet iets is om *waardig trots* op te zijn...

HET BESTE UIT
TWEE WERELDEN

INDISCHE GASTVRIJHEID IS VANZELFSPREKEND

Zoekt u voor uzelf of voor familie een plek waar de verzorgers het leven en behoeften van ouderen echt kennen en begrijpen? Zoekt u een thuis waar het respect, de kwaliteit en het persoonlijk aspect meetellen?

U VINDT DIT IN ONZE WOONZORG- EN VERPLEEGHUISCENTRA

Wij leveren professionele intramurale- en extramurale zorg vanuit de Indische achtergrond en cultuur. Vanzelfsprekend op basis van persoonlijke invulling en vrijheid om eigen keuzes te maken voor uw dagindeling. Met aandacht en ruimte voor herinneringen en activiteiten aan Nederlands-Indië.

Bij Nusantara vindt u de gezelligheid en saamhorigheid van de Indische gemeenschap. Spontaneïteit en gastvrijheid, 'net als thuis', waar de familiesfeer duidelijk tot uitdrukking komt.

U ruikt, proeft, voelt en hoort het voormalig Nederlands-Indië, die herinneringen van vroeger doen herleven. Dit alles vindt u terug in de activiteiten die wij organiseren, zoals muziek & dans, kumpulan en makan-activiteiten.

BENT U GEÏNTERESSEERD?

Bel ons op telefoonnummer (055) 534 00 10 of stuur een e-mail info@nusantara.nl.

PATRIA
Ceintuurbaan 281
1402 HM Bussum
T (035) 6926111

RUMAH MELATI
Raemdonckstraat 76
1336 AL Almere
T (036) 529 62 97

RUMAH SAYA
Klein Hattem 34
7339 HJ Ugchelen
T (055) 534 00 10

'OMDAT WE
GELEefd
HEBBEN EN
NOG STEEDS
BESTAAN'

De tempo doeloe foto van

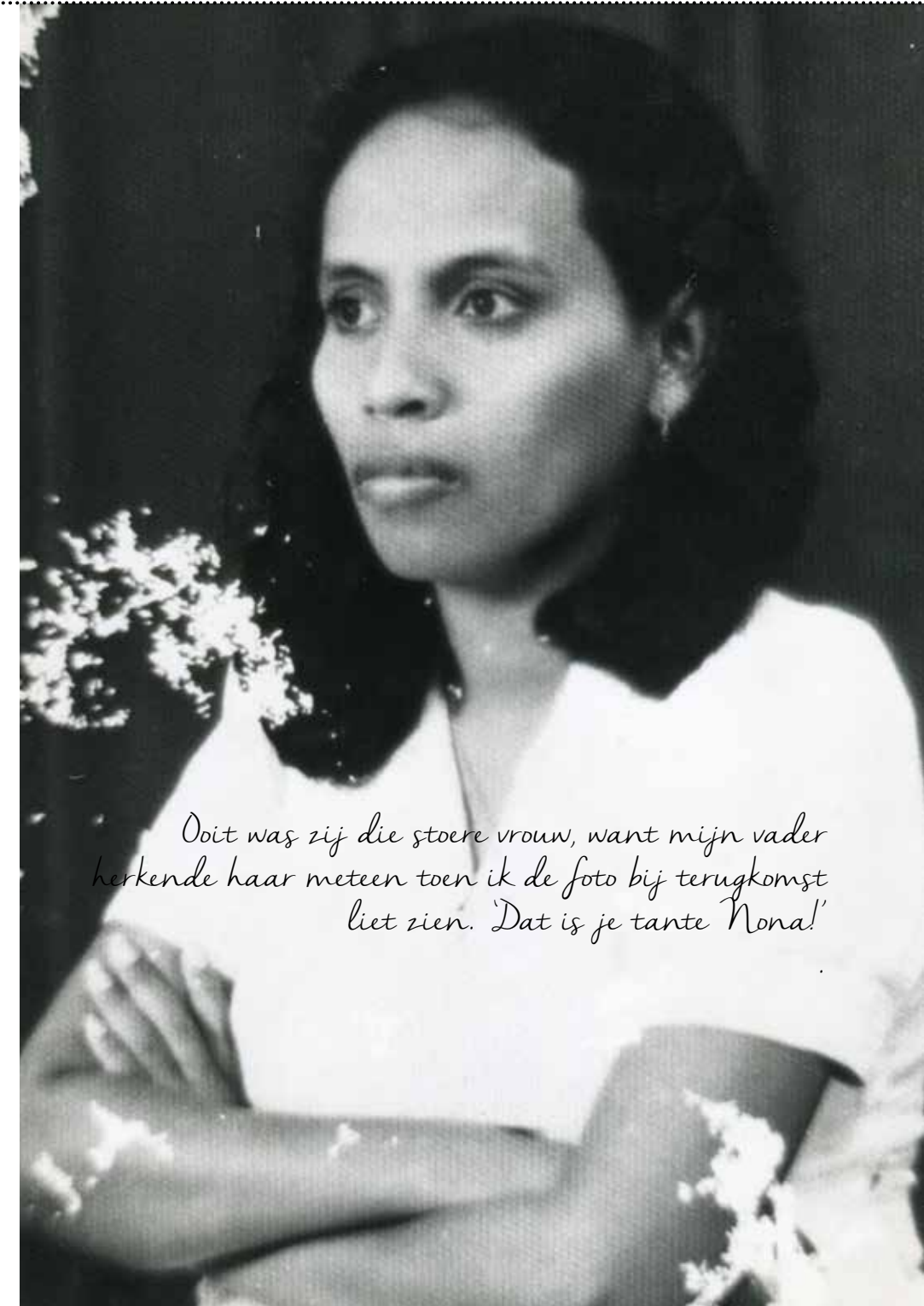
Herman Keppy

MIJN VADER HEEFT GEEN ÉÉN

familiefoto van vroeger kunnen meenemen. Toen ik voor het eerst in Surabaya was, in 1988, heb ik onze familie naar die foto's gevraagd. Vervolgens werden wat losse, meestijds beschadigde kiekjes opgedoken en die heb ik zo goed mogelijk ter plekke gereproduceerd. Ik weet nog, met een macro-voorzetlens op een camera die net als de foto's al uit elkaar begon te vallen. Fotografie en het tropisch klimaat houden niet van elkaar. Maar het reproduceren lukte wonderwel.

Dus dit is mijn tante Nona, de oudste zus van mijn vader, eind jaren veertig in de studio geportretteerd. De broze, oud en grijs geworden tante Nona die ik toen nog in levende lijve trof, leek in niets meer op de foto. Maar ooit was zij die stoere vrouw, want mijn vader herkende haar meteen toen ik de foto bij terugkomst liet zien. 'Dat is je tante Nona!'

Tien jaar later wisten twee van zijn kleinkinderen, mijn dochter en haar nichtje, bij het aanschouwen van dezelfde foto ook feilloos, zonder reserves, wie het was: 'Dat is tante Adee.' Ik heb de kleintjes niet tegengesproken. Adee is mijn zus, ook goed.

Ooit was zij die stoere vrouw, want mijn vader herkende haar meteen toen ik de foto bij terugkomst liet zien. Dat is je tante Nona!

Herman Keppy schrijft voor *Moesson*.